

Psalm 135: Groter worden door God te prijzen⁵⁸

*Prijs de Naam van de Heer;
prijs, Zijn dienaren, de Heer.
U die staat in het huis van de Heer,
in het portaal van het huis van onze God,
prijs de Heer, want Hij is goed.
Speel voor Zijn Naam op het psalter, want Hij is zoet.
Want de Heer koos Jakob voor zichzelf uit,
Israël tot Zijn bezit.
Want ik weet dat de Heer groot is
en dat Hij onze God is, boven alle goden.
Alles wat de Heer wilde doen, deed Hij,
in de hemel en op de aarde, in de zee en in alle diepten:
Hij liet de wolken oprijzen aan het uiteinde van de aarde;
Hij maakte de bliksems tot regen;
Hij haalde de winden tevoorschijn uit zijn schatkamers;
Hij sloeg de eerstgeborenen van Egypte met de dood,
van de mensen tot het vee;
Hij zond tekenen en wonderen in uw midden, Egypte,
tegen de farao en al zijn dienaren;
Hij sloeg vele heidenvolken met de dood
en Hij doodde sterke koningen,
Sichon, de koning van de Amorieten, Og, de koning van Basan,*

en alle rijken van Kanaän,
en Hij gaf hun land als erfdeel,
als erfdeel aan Israël, zijn dienaar.
Heer, Uw Naam duurt voor eeuwig;
Heer, Uw gedachtenis duurt van generatie tot generatie.
De beelden van de heidenen zijn van zilver en goud;
ze zijn maaksels van mensen.
Ze hebben ogen, maar kunnen niet zien;
ze hebben oren, maar kunnen niet horen;
ze hebben een neus, maar kunnen niet ruiken;
ze hebben een mond, maar kunnen niet spreken;
ze hebben handen, maar kunnen niet werken;
ze hebben voeten, maar kunnen niet lopen.
Mogen zij gelijk zijn aan die beelden,
allen die ze maken en allen die erop vertrouwen.
Huis van Israël, zegen de Heer;
huis van Aäron, zegen de Heer;
huis van Levi, zegen de Heer.
U die de Heer vreest, zegen de Heer;
zegen de Heer uit Sion, die woont in Jeruzalem.

*Prijs de Naam van de Heer;
prijs, Zijn dienaren, de Heer.*

[1] Iets heel zoets moet het voor ons zijn, iets waarover wij ons moeten verheugen, dat waartoe de psalmist ons in deze psalm aanspoort. ‘Prijs de Naam van de Heer,’ zegt hij. En het antwoord op de vraag waarom wij de Naam van de Heer moeten prijzen, laat hij er onmiddellijk op volgen: ‘Prijs, Zijn dienaren, de Heer.’ Want hoe kunnen zij zich nederiger, eerbiediger en dankbaarder jegens Hem gedragen? Als Zijn dienaren de Heer niet prijzen, zullen zij zich immers hoogmoedig, oneerbiedig, ondankbaar betonen. En wat bereiken zij door de Heer niet te prijzen, behalve dat zij *dán* merken hoe streng Hij is? Als de ondankbare dienaar de Heer niet wil prijzen, bereikt hij daarmee namelijk niet dat hij geen dienaar meer hoeft te zijn. Nee, of u Hem nu prijst of niet, u bent en blijft Zijn dienaar. Als u Hem prijst, zult u Hem gunstig stemmen; als u Hem niet prijst, zult u Hem beledigen.⁵⁹

Het is dus een goede en nuttige aansporing. Daarom moeten wij er veel meer op uit zijn om een antwoord te vinden op de vraag *hóé* wij de Heer moeten prijzen, dan twijfelen over de vraag *óf* wij Hem moeten prijzen. Prijs de Naam van de Heer dus. De psalm spoort ons aan, de profeet spoort ons aan, de Geest van God spoort ons aan en uiteindelijk spoort ook de Heer zelf ons aan om Hem te prijzen. Want door onze lof groeien *wij*, niet *Hij*. God wordt er niet beter van als je Hem prijst, en niet slechter als je Hem verwijten maakt. U wordt er beter van als u de goede God prijst, maar de goede God zelf blijft zoals Hij is. Want als Hij Zijn dienaren die zich verdienstelijk maakten voor Hem, de verkondigers van Zijn Woord, de bestuurders van Zijn Kerk, de vereerders van Zijn Naam en de opvolgers van Zijn gebod leert dat zij in hun hart de weldadige goedheid van Zijn leven moeten bewaren, opdat u niet wordt bedorven door de lof van de mensen en niet wordt gebroken door hun kritiek, hoeveel te meer geldt dan dat Hij zelf Die hun dat leert, er beslist niet groter van wordt als u Hem prijst, maar ook niet kleiner als u Hem verwijten maakt? Aangezien het echter goed voor ons is om de Heer te prijzen, beveelt Hij ons uit barmhartigheid om

Hem te prijzen, niet uit arrogantie. Laten wij dus luisteren naar wat de psalmist zegt: 'Prijs de Naam van de Heer; prijs, Zijn dienaren, de Heer.' U doet niets ongerijmds wanneer u als Zijn dienaren de Heer prijst. U was altijd alleen maar Zijn dienaren, en hoefde de Heer dus ook altijd alleen maar te prijzen. Maar hoeveel te meer moet u de Heer prijzen, om het te verdienen dat wij van Zijn dienaren Zijn kinderen worden?

*U die staat in het huis van de Heer,
in het portaal van het huis van onze God.*

[2] In een andere psalm staat geschreven: 'De oprechten past de lof.'⁶⁰ Weer ergens anders staat: 'Niet welluidend is de lof in de mond van de zondaar.'⁶¹ En nog weer ergens anders: 'Een offer van lof zal Mij verheerlijken, en dat is de weg waarop Ik hem Mijn heil zal laten zien',⁶² en ook: 'Maar tegen de zondaar zegt God: waarom vertelt u honderduit over Mijn rechtvaardigheden en hebt u de mond vol van Mijn verbond? U haat de leer en u verwerpt Mijn woorden.'⁶³ Niemand mag denken dat de lof van de Heer de zondaar baat, omdat er staat: 'Prijs, Zijn dienaren, de Heer', ook al was zo iemand in dat grote huis een slechte dienaar. Daarom zegt de psalmist er meteen bij wát voor mensen de Heer moeten prijzen. U die staat in het huis van de Heer, in het portaal van het huis van onze God. 'U die staat'. Niet 'u die valt'. Want staan doen zij die in Zijn geboden volharden, die God in ongeveinsd geloof, vaste hoop en oprechte liefde dienen,⁶⁴ en die Zijn Kerk eren. Zij willen hen die binnen willen komen, maar op hun weg stenen des aanstoots vinden,⁶⁵ geen aanstoot geven door slecht te leven. U die staat in het huis van de Heer, prijs de Naam van de Heer.

Wees dankbaar. Eerst was u buiten. Nu staat u binnen. Is het feit dat u staat, soms niet genoeg voor u? Hij moet worden geprezen die u toen u lag, rechtop zette, Die u in Zijn huis deed staan en Die ervoor zorgde dat u Hem in Zijn waardigheid erkende en prees. Dat wij staan in het huis van de Heer, is die weldaad ons soms niet groot genoeg? Moeten wij het dan intussen, in dit verblijf in den vreemde, in dit huis dat ook wel 'de tent van ons verblijf in den vreemde' wordt genoemd⁶⁶, houden

bij een schrale vorm van dankbaarheid omdat wij hier mogen staan? Moeten wij, omdat wij hier mogen staan, vergeten wat wij zijn geworden? Moeten wij vergeten waar wij lagen en waartoe wij werden verzameld? Moeten wij vergeten dat de ongelovigen de Heer niet zochten, niet één, maar dat Hij hén van Zijn kant wél zocht, dat Hij hen na hen te hebben gevonden, opwekte, hen na hen te hebben opgewekt, riep, en hen na hen te hebben geroepen, binnenliet en in Zijn huis deed staan? Als je die dingen niet vergeet, en je bent niet ondankbaar, zie je – om kort te gaan – neer op jezelf uit liefde voor je Heer, Die je zoveel gaf. En aangezien je niets hebt wat je aan God voor die zo grote weldaden kunt teruggeven, wat kun je dan anders dan Hem danken? Hem er iets voor teruggeven kun je toch niet. Bij die dankbetuiging hoort het om ook de kelk van de Heer aan te nemen en Zijn Naam aan te roepen. Want wat kan de dienaar de Heer teruggeven voor alles wat Hij hem gaf?⁶⁷ Dus: ‘U die staat in het huis van de Heer, in het portaal van het huis van onze God, prijs de Heer!’

Prijs de Heer, want Hij is goed.

[3] Welke reden moet ik aanvoeren om u duidelijk te maken waarom u Hem moet prijzen? Dat de Heer goed is. In een paar woorden verhelde de psalmist de lof aan onze Heer: de Heer is goed. Niet zoals de goede dingen die Hij maakte, goed zijn. Want God maakte álle dingen heel goed.⁶⁸ Niet zomaar goed, maar heel goed. De hemel, de aarde en alle dingen die zich daarin of daarop bevinden, maakte Hij goed, heel goed. Als Hij al die dingen heel goed maakte, hoe goed moet Hijzelf dan wel niet zijn, Hij Die ze maakte? En als Hij al die dingen heel goed maakte, en als Hijzelf Die ze maakte, veel beter is dan de dingen die Hij maakte, is er toch geen enkele betere omschrijving voor Hem die beter is dan: de Heer is goed. Tenminste, als u Hem ziet als de eigenlijke Goede, uit Wie al de goede dingen voortkomen. Want Hij maakte alle goede dingen. Maar Hij is de Goede die door niemand werd gemaakt. Hij is goed doordat Hij het goede ís, niet doordat Hij in iets goeds deelt. Hij is goed doordat Hij in zichzelf het goede ís, niet doordat Hij zich

aan iets anders dat goed is, vastklampt. Maar voor mij is het goed om mij aan God vast te klampen.⁶⁹ God had niemand nodig om goed te zijn. Maar al de goede dingen hadden Hem wel nodig om goed te zijn.

Wilt u zien op wat voor een unieke wijze Hij goed is? Eens zei de Heer toen Hij een vraag beantwoordde: 'Niemand is goed, behalve God.'⁷⁰ Wat deze uniciteit van Zijn goedheid betreft, ik kan er niet kort aan voorbijgaan, en ik ben ook niet in staat om haar op passende wijze ter sprake te brengen. Ik ben bang dat ik, als ik er te snel overheen ga, ook zelf ondankbaar word bevonden. Ook ben ik bang dat ik, als ik aan een uitleg ervan begin, bezwijk onder mijn taak om de Heer te loven. Aanvaard mij, broeders en zusters, zoals ik ben: iemand die de Heer prijst, maar daartoe niet voldoende in staat is. Hoewel mijn uitleg van Zijn lof niet volstaat, moge dan tenminste de toewijding van hem die Hem prijst, worden aanvaard.

[4] Een onuitsprekelijke zoetheid overvalt mij wanneer ik hoor: de Heer is goed. En wanneer ik alle dingen heb bestudeerd en overdacht, alle dingen die ik buiten zie, keer ik, aangezien ze alle uit Hem zijn, zeker wanneer ze mij bevallen, terug naar Hem van Wie ze zijn uitgegaan. Want zo kan ik begrijpen dat de Heer goed is.⁷¹ Verder, wanneer ik – voor zover ik kan – tot Hem ben ingegaan, vind ik Hem dieper in mij en hoger boven mij, want de Heer is op zo'n manier goed dat Hij de dingen waardoor Hij goed is, niet nodig heeft. Kortom, ik prijs die dingen niet zonder Hem. Ik bevind Hem zonder die dingen volmaakt, niet behoeftig, onveranderlijk, in niets het goede zoekend waardoor Hij groter zou worden, en in niets het slechte vrezend waardoor Hij kleiner zou worden.

Wat moet ik nog meer zeggen? Ik vind in de schepping een goede hemel, een goede zon, een goede maan, goede sterren, een goede aarde, goede dingen die voortkomen uit de aarde en in de aarde zijn geworteld, goede dingen die over de aarde lopen, en goede dingen die in de lucht vliegen en in het water zwemmen.⁷² Ik noem ook de mens goed: de goede mens haalt uit de goede schatkamer van zijn hart het goede tevoorschijn.⁷³ Ik noem ook de engel goed, de engel die niet viel door

hoogmoed en geen duivel werd, maar die in gehoorzaamheid gehecht was aan Hem door Wie hij was gemaakt. Al die dingen noem ik goed, maar toch, ze zijn elk op hun eigen manier goed: de goede hemel, de goede mens, de goede engel. Maar wanneer ik het over God heb, kan ik Hem – denk ik – niet anders noemen dan de goede Goede. Want ook de Heer Jezus Christus zelf had het over de goede mens, maar Hij zei bovendien: ‘Niemand is goed, behalve God.’ Zette Hij ons er daarmee niet toe aan om te zoeken naar en onderscheid te maken tussen dat wat goed is door een ander goed, en dat wat goed is door zijn eigen goed? Hoe goed moet dat dus wel niet zijn, waardoor alle dingen goed zijn? U kunt volstrekt niets goeds vinden dat niet door Hem goed is.

Zoals de Goede overeenkomstig Zijn natuur goede dingen maakt, zo is de Goede zelf ook overeenkomstig Zijn natuur goed. Want de Goede maakte wel degelijk goede dingen, en het zou een belediging aan Zijn adres zijn wanneer wij zouden zeggen dat de dingen die Hij maakte, niet goed zijn. Want waarom maakte de Goede ze, als de dingen die Hij maakte, niet goed zijn? Of wat maakte de Goede, als dat wat Hij maakte, niet goed is? Wanneer de dingen die de Goede maakte, dus goed zijn, kunnen wij de Goede en die dingen vergelijken. En dan wordt duidelijk dat alleen de Goede waarlijk is, de Goede, Die zei: ‘Ik ben Hij Die ís’, en: ‘U moet tegen de kinderen van Israël zeggen: Hij die ís, zond Mij naar u.’⁷⁴ Hij zei niet: ‘God, de almachtige, barmhartige en rechtvaardige Heer’, waarmee Hij overigens – als Hij het zou zeggen – de waarheid zou zeggen. Nee, nadat Hij alle titels waarmee je Hem kunt aanspreken en ‘God’ kunt noemen, had weggelaten, sprak Hij dat Hij ‘Hij Die ís’ werd genoemd, en dat dat in feite Zijn Naam was. ‘U moet zeggen,’ zei Hij, ‘Hij Die ís, zond Mij.’ Want Hij Die ís, is van dien aard dat in vergelijking met Hem de dingen die werden gemaakt, hoe goed ook, niet zijn. In vergelijking met Hem zijn ze niet, aangezien ze ván Hem zijn. In vergelijking met Hem zijn ze niet, omdat Zijn waarlijk zijn onveranderlijk zijn is. En dat is iets wat alleen Hij is. Want Hij Die ís, is Hij Die ís, zoals de Goede goed is.

Bedenk en zie in dat u al het andere dat u prijst, daarom prijst omdat het goed is. Als u iets prijst wat niet goed is, bent u niet goed wijs. Als